

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi (HE 197/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveystoimi (StVM 24/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 2 §:n 2 momentti,
muutetaan 3 §:n 3 kohta, 11 §:n 8 kohta, 14 ja 15 §, 17 §:n 1 momentin johdantokappale, 24 ja 25 §, 29 a §:n 2—4 momentti, 42 §:n 2—4 momentti ja 44 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 14 § osaksi laeissa 512/2016, 635/2021, 589/2022, 783/2022 ja 790/2022, 24 ja 25 § osaksi laissa 589/2022, 29 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 1517/2016 ja 4 momentti laissa 589/2022 sekä 42 §:n 2 momentti laissa 1347/2016, ja
lisätään lakiin uusi 2 a, 7 a, 7 b, 24 a, 24 b, 25 a ja 29 b § sekä 42 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1347/2016, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 a §

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisesti toteutetuissa palveluissa tai kun asiakas muutoin tarvitsee sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja on sovellettava tämän lain säännöksiä tuen tarpeita vastaavien sosiaalihuollon palvelujen antamisesta ja terveydenhuoltolain (1326/2010) säännöksiä lääketieteellisen tarpeen mukaisen terveyden- ja sairaanhoidon antamisesta.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *erityistä tukea tarvitsevilla henkilöllä ja asiakkaalla* henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai muun riippuvuuskäyttäytymisen, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi ja jonka tuen tarve ei liity korkeaan ikään siten kuin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012), jäljempänä *vanhuspalvelulaki*, 3 §:ssä säädetään;

7 a §

Yhteisösosiaalityö ja etsivä työ

Hyvinvointialueen asukkaiden saatavissa on oltava yhteisösosiaalityötä. Yhteisösosiaalityöllä edistetään yhteisöjen sosiaalista eheyttä ja hyvinvointia sekä hyviä väestösuhteita. Hyvinvointialueen järjestämää yhteisösosiaalityötä toteutetaan yhteistyössä alueen asukkaiden, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Osana yhteisösosiaalityötä tai muita sosiaalipalveluja tulee järjestää syrjäytymistä vähentävää etsivää työtä.

7 b §

Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö

Hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisten on yhteistyössä kehitettävä väestön elinolosuhteita siten, että ne vahvistavat mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ja ehkäisevät ennalta mielenterveyden häiriöiden syntyä.

Hyvinvointialueen ja kunnan tehtävistä ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä säädetään ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetussa laissa (523/2015).

Hyvinvointialueen ja kunnan vastuista edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä säädetään lisäksi kunnan osalta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä ja hyvinvointialueen osalta mainitun lain 7 §:ssä.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

3 luku

Sosiaalipalvelut

11 §

Tuen tarpeet

Sosiaalipalveluja on järjestettävä:

8) päihteiden ongelmakäytöstä, muusta riippuvuuskäyttäytymisestä, mielenterveysongelmasta tai muusta sairaudesta, vammasta tai ikääntymisestä aiheutuvaan tuen tarpeeseen;

14 §

Tuen tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut

Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvina sosiaalipalveluina on järjestettävä sen sisältoisenä ja siinä laajuudessa kuin tässä tai muussa laissa säädetään:

- 1) sosiaalityötä;
- 2) sosiaalihojausta;
- 3) sosiaalista kuntoutusta;
- 4) perhetyötä;
- 5) lapsiperheen kotipalvelua;
- 6) tukipalveluja;
- 7) kotihoitoa;
- 8) tilapäistä asumista;
- 9) tuettua asumista;
- 10) yhteisöllistä asumista;
- 11) ympärivuorokautista palveluasumista;
- 12) laitospalveluja;
- 13) liikkumista tukevia palveluja;
- 14) päihde- ja riippuvuustyötä;
- 15) päihde- ja riippuvuustyön erityisiä palveluja;
- 16) päiväkeskuspalvelua päihdetyön erityisenä palveluna;
- 17) mielenterveystyötä;
- 18) mielenterveystyön palveluja;
- 19) kasvatus- ja perheneuvontaa;
- 20) lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvontaa;
- 21) omaistaan ja läheistään hoitavan henkilön vapaata;
- 22) opiskeluhuollon kuraattoripalveluja.

Hyvinvointialue voi lisäksi järjestää muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja 11 §:n mukaisiin tarpeisiin vastaavia sosiaalipalveluja.

Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös kehitysvammaisten erityishuollosta, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

tukitoimista, toimeentulotuen antamisesta hyvinvointialueen alueella oleskelevälle henkilölle, sosiaalisen luoton myöntämisestä hyvinvointialueen asukkaille, kuntouttavasta työtoiminnasta, omaishoidon tuen, perhehoidon, lasten ja nuorten huollon, lastensuojelun, adoptioneuvonnan, perheasioiden sovittelun, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen vahvistamiseen ja ratkaisemiseen liittyvien tehtävien sekä päätösten täytäntöönpanossa toimitettavaan sovitteluun kuuluvien toimenpiteiden ja lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian tuomioistuinsovitteluun kuuluvien asiantuntijapalveluiden sekä isyyden ja äitiyden selvittämiseen ja vahvistamiseen liittyvien tehtävien järjestämisestä sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään:

- 1) vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987);
- 2) kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977);
- 3) toimeentulotuesta annetussa laissa;
- 4) sosiaalisesta luototuksesta annetussa laissa (1133/2002);
- 5) kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001);
- 6) omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005);
- 7) lastensuojelulaissa (417/2007);
- 8) adoptiolaisissa (22/2012);
- 9) avioliittolaisissa (234/1929);
- 10) lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (361/1983);
- 11) vanhemmuuslaissa (775/2022);
- 12) lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975);
- 13) lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetussa laissa (619/1996);
- 14) perhehoitolaissa (263/2015).

15 §

Sosiaalityö

Sosiaalityöllä tarkoitetaan yksilö- ja perhekohtaista asiakas- ja asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yksilön tai perheen tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus, sovite-
taan se yhteen muiden toimijoiden tarjoaman tuen kanssa sekä ohjataan ja seurataan sen toteutu-
mista ja vaikuttavuutta. Sosiaalityö on luonteeltaan muutosta tukevaa työtä, jonka tavoitteena on
yhdessä yksilöiden, perheiden ja heidän yhteisöjensä kanssa lieventää elämäntilanteen vaikeuk-
sia, vahvistaa yksilöiden ja perheiden omia toimintaedellytyksiä ja osallisuutta sekä edistää yh-
teisöjen sosiaalista eheyttä.

17 §

Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa
tehostettua ja tavoitteellista tukea sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan parantamiseksi
tai ylläpitämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä osallisuuden edistämi-
seksi. Sosiaaliseen kuntoutukseen sisältyy henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan:

— — — — —

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

24 §

Päihde- ja riippuvuustyö

Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyöllä tarkoitetaan hyvinvointialueen toteuttamia sosiaalipalveluja ja muuta yksilöön ja yhteisöihin kohdentuvaa toimintaa, jolla vähennetään ja poistetaan päihteisiin ja riippuvuuskäyttäytymiseen liittyviä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä, vastataan päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuuskäyttäytymisestä aiheutuvaan tuen tarpeeseen sekä tuetaan päihteettömyyttä ja riippuvuuskäyttäytymisestä irrottautumista.

Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyöhön kuuluvat neuvonnan ja ohjauksen lisäksi 14 §:ssä tarkoitetut sosiaalipalvelut joko yleisinä sosiaalipalveluina tai päihde- ja riippuvuustyön erityisinä palveluina.

Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihteettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut.

Palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheistensä 11 §:ssä tarkoitettujen tuen tarpeiden perusteella. Lapsen oikeudesta saada välttämättömät sosiaalipalvelut säädetään 13 §:ssä.

Sosiaalihuollossa tehtävä päihde- ja riippuvuustyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa.

24 a §

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut

Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön erityisillä palveluilla tarkoitetaan päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuuskäyttäytymisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja palveluja. Sellaisina on järjestettävä ainakin sosiaalityötä, sosiaalihojausta, sosiaalista kuntoutusta ja asumispalveluja. Päihde- ja riippuvuustyön erityisiä palveluja on järjestettävä tarpeen mukaan avo- tai laitospalveluina.

Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut täydentävät muita 14 §:ssä tarkoitettuja päihteettömyyttä tukevia tai päihteiden ongelmakäytön vuoksi tarvittavia sosiaalipalveluja. Päihde- ja riippuvuustyön erityisiä palveluja tulee sovittaa yhteen päihde- ja riippuvuushoidon kanssa 2 a §:n mukaisesti.

24 b §

Päiväkeskus päihdetyön erityisenä palveluna

Hyvinvointialueen on järjestettävä päihteitä ongelmallisesti käyttäville henkilöille päiväkeskuspalvelua, jossa perustarpeisiin vastaamisen lisäksi tarjotaan sosiaalihojausta. Palvelua tulee järjestää myös päihtyneille ja siinä on oikeus asioida nimettömänä.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

25 §

Mielenterveystyö

Sosiaalihuollon mielenterveystyöllä tarkoitetaan hyvinvointialueen sosiaalipalveluja ja muuta yksilöön ja yhteisöön kohdentuvaa toimintaa, jolla vahvistetaan yksilön ja yhteisön mielen-terveyttä suojaavia tekijöitä, vähennetään ja poistetaan mielenterveyttä vaarantavia tekijöitä sekä vastataan psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä aiheutuvaan tuen tarpeeseen.

Sosiaalihuollon mielenterveystyöhön kuuluvat neuvonnan ja ohjauksen lisäksi 14 §:ssä tarkoi-tetut sosiaalipalvelut joko yleisinä sosiaalipalveluina tai erityisesti psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä johtuvaan tuen tarpeeseen vastaavina palveluina. Lisäksi mielenterveystyöhön kuuluvat mielenterveyttä suojaaviin ja sitä vaarantaviin tekijöihin liittyvä tarpeenmukainen yksi-lön ja perheen psykososiaalinen tuki sekä yksilön ja yhteisön psykososiaalisen tuen yhteensovit-taminen.

Palveluja annettaessa ja kehitettäessä on huomioitava perheen ja muiden läheisten 11 §:ssä tar-koitettu tuen tarve. Lapsen oikeudesta saada välttämättömät sosiaalipalvelut säädetään 13 §:ssä.

Sosiaalihuollossa tehtävä mielenterveystyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muo-dostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointi-alueella ja kunnissa tehtävän mielenterveyden edistämisen kanssa.

Aluehallintoviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveystyön ja mielen-terveyden hoidon työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset.

25 a §

Mielenterveystyön palvelut

Sosiaalihuollon mielenterveystyön palveluilla tarkoitetaan erityisesti psyykkisen toimintaky-vyn heikkenemisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja palveluja. Sellaisina on järjestet-tävä ainakin asumispalveluja sekä niiden yhteydessä annettavaa sosiaaliohjausta, sosiaalityötä ja sosiaalista kuntoutusta.

Sosiaalihuollon mielenterveystyön palvelut täydentävät muita 14 §:ssä tarkoitettuja yksilön mielenterveyden tukemiseksi tarvittavia sosiaalipalveluja.

29 a §

Sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyö

Mielenterveys- tai päihde- ja riippuvuuspalveluja tarvitsevan asiakkaan hoidon ja palvelujen jatkuvuus on turvattava osana terveydenhuollon päivystystä ja sosiaalipäivystystä.

Sosiaalipäivystys toteuttaa psykososiaalista tukea kiireellisissä tilanteissa yhdessä terveyden-huollon kanssa. Sosiaalipäivystys vastaa kiireellisissä tilanteissa psykososiaalisen tuen ensivai-heen johtamisesta ja yhteen sovittamisesta.

Alueen sosiaalipäivystyksen tehtävänä on yhteistyössä terveydenhuoltolain 46 §:ssä tarkoite-tun ensihoitokeskuksen kanssa:

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

1) sovittaa yhteen Hätäkeskuslaitokselle annettavat paikalliset ja alueelliset sosiaalitoimen hälytysohjeet ottaen huomioon terveystoimen hälytysohjeet;

2) osallistua alueellaan varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen häiriötilanteiden ja suuronnettomuuksien varalle yhdessä muiden viranomaisten, toimijoiden ja yhteistyöalueiden ensihoitokeskusten kanssa siten, että suunnitelmat muodostavat kansallisen kokonaisuuden.

29 b §

Psykososiaalinen tuki äkillisissä järkyttävissä tilanteissa

Sosiaalihuollon psykososiaalisella tuella äkillisissä järkyttävissä tilanteissa tarkoitetaan sosiaalitoimintaa ja sosiaaliohjauksena annettavaa välitöntä tukea yksilölle, perheelle ja yhteisölle sekä tuen yhteensovittamista.

Psykososiaalista tukea äkillisissä järkyttävissä tilanteissa toteutetaan sosiaalipäivystyksessä ja osana sosiaalihuollon muuta toimintaa.

Sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyöstä kiireellisten tilanteiden psykososiaalisen tuen antamisessa säädetään 29 a §:ssä. Terveys- ja hoito- ja sosiaalihuollon psykososiaalisesta tuesta äkillisissä järkyttävissä tilanteissa säädetään terveydenhuoltolain 50 b §:ssä.

42 §

Omatyöntekijä

Omatyöntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö. Omatyöntekijänä saa toimia mainitussa pykälässä tarkoitettuna ammattihenkilön sijallaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jos se on asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta perusteltua.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu sosiaalitoimintajohdon ja tehtävä on hoidettava virkasuhteessa.

Omatyöntekijänä toimivan henkilön tehtävänä on asiakkaan tarpeiden ja edun mukaisesti edistää 38 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyn toteuttamista sekä toimia tarvittaessa muissa tässä laissa säädettyissä tehtävissä.

Erityistä tukea tarvitsevaa lasta tai muuta erityistä tukea tarvitsevaa henkilöä koskevaa sosiaalihuoltoa toteutettaessa omatyöntekijän tai muun sosiaalipalveluista vastaavan työntekijän tulee tavata asiakas asiakassuunnitelmaan tarkemmin kirjattavalla tavalla riittävän usein henkilökohdaisesti.

44 §

Asiakkaan hoidossa olevan henkilön tilanteen selvittäminen

Asiakkaan hoidossa olevan lapsen tai muun henkilön hoidon ja tuen tarve on selvitettävä, kun asiakas:

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

1) saa päihde- ja riippuvuustyön tai mielenterveystyön palveluja tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden aikana tai ennen tarvittavien palvelujen saamista hänen kykynsä täysipainoisesti huolehtia hoidosta tai kasvatuksesta arvioidaan heikentyneen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 7 a, 15 ja 24 b § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2023.

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 kohta, 8 a, 27 ja 28 §, 50 §:n 1 momentti, 50 a §:n 4 ja 5 momentti sekä 70 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 3 §:n 2 kohta laissa 581/2022, 8 a § laissa 1303/2014, 27 ja 28 § osaksi laissa 1303/2014 ja 581/2022, 50 §:n 1 momentti sekä 50 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 1516/2016, sekä

lisätään lakiin siitä lailla 981/2012 kumotun 20 §:n tilalle uusi 20 § sekä lakiin uusi 28 a, 50 b, 78 b ja 78 c § seuraavasti:

1 §

Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetussa laissa (615/2021) säädettyyn hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän järjestämisvastuuseen kuuluvan terveydenhuollon toteuttamiseen ja sisältöön, jollei muussa laissa toisin säädetä. Terveystuoltoon sisältyvät terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoido. Tämän lain 20 §:ää sovelletaan lisäksi kunnassa tehtävään mielenterveyden edistämiseen ja ehkäisevään päihdetyöhön sekä 21 §:ää kunnan järjestämään ympäristöterveydenhuoltoon.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

2) *perusterveydenhuollolla* hyvinvointialueen järjestämää väestön terveydentilan seuranta, terveyden edistämistä ja sen osana terveysneuvontaa ja terveystarkastuksia, suun terveydenhuoltoa, lääkinnällistä kuntoutusta ja työterveyshuoltoa sekä päivystystä, avosairaanhoitoa, kotisairaanhoitoa, kotisairaala- ja sairaalahoitoa, mielenterveyden hoitoa ja päihde- ja riippuvuushoitoa siltä osin kuin niitä ei järjestetä erikoissairaanhoidossa; perusterveydenhuollosta voidaan käyttää myös nimitystä kansanterveysyö;

— — — — —

8 a §

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisesti toteutetuissa palveluissa tai kun potilas muutoin tarvitsee sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon palveluja on sovellettava tämän lain säännöksiä lääketieteellisen tarpeen mukaisen terveyden- ja sairaanhoidon antamisesta ja sosiaalihuoltolain säännöksiä tuen tarpeita vastaavien sosiaalihuollon palvelujen antamisesta.

20 §

Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö

Hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisten on yhteistyössä kehitettävä väestön elinolosuhteita siten, että ne vahvistavat mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ja ehkäisevät ennalta mielenterveyden häiriöiden syntyä.

Hyvinvointialueen ja kunnan tehtävistä ehkäisevän päihdetyön järjestämisessä säädetään ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetussa laissa (523/2015).

Hyvinvointialueen ja kunnan vastuista edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä säädetään lisäksi kunnan osalta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä ja hyvinvointialueen osalta mainitun lain 7 §:ssä.

27 §

Mielenterveyden hoito

Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden mielenterveyden hoito, johon kuuluu:

1) terveydenhuollon palveluihin sisältyvä mielenterveyttä suojaaviin ja sitä vaarantaviin tekijöihin liittyvä ohjaus ja neuvonta sekä tarpeenmukainen yksilön, perheen ja muiden läheisten psykososiaalinen tuki ja sen yhteensovittaminen;

2) mielenterveyden häiriöiden ehkäiseminen, tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus monimuotoisina palveluina.

Mielenterveyden hoitoa saavalle potilaalle on turvattava hänen tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoidon kokonaisuus. Mielenterveyden hoitoa on toteutettava myös perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä. Potilaan siirtyessä terveydenhuollon toimintayksiköstä toiseen tai sosiaalihuollon laitos- tai asumispalveluihin on turvattava tarpeenmukaisen hoidon jatkuvuus.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

Mielenterveyden hoito on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän mielenterveyden edistämisen kanssa.

Aluehallintovirastojen tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon ja sosiaalihuollon mielenterveystyön työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset.

28 §

Päihde- ja riippuvuushoito

Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden päihde- ja riippuvuushoito, johon kuuluu:

1) terveydenhuollon palveluihin sisältyvä ohjaus ja neuvonta, joka koskee päihitteettömyyttä ja riippuvuuksilta suojaavia ja niitä vaarantavia tekijöitä sekä päihteisiin ja riippuvuuksiin liittyviä terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä; sekä

2) päihdehäiriöiden ja muiden riippuvuushäiriöiden ehkäiseminen, tutkimus, hoito ja kuntoutus monimuotoisina palveluina.

Hoitoa on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheistensä tuen, hoidon- ja kuntoutustarpeen perusteella.

Päihde- ja riippuvuushoitoa saavalle potilaalle on turvattava hänen tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoidon kokonaisuus. Päihde- ja riippuvuushoitoa on toteutettava myös perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä. Potilaan siirtyessä hoitoa antavasta yksiköstä toiseen tai sosiaalihuollon laitos- tai asumispalveluihin on turvattava tarpeenmukaisen hoidon jatkuvuus.

Päihde- ja riippuvuushoito on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa.

28 a §

Opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoito opioidilääkkeillä

Opioidiriippuvaiselle potilaalle voidaan antaa vieroitus- tai korvaushoitona opioidilääkkeitä. Hoitoa voidaan antaa sellaisessa terveydenhuoltoon toteuttavassa toimintayksikössä, jossa on tällaisen hoidon antamiseen perehtynyt hoidosta vastaava lääkäri ja toiminnan edellyttämä muu henkilökunta sekä soveltuvat tilat.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään niistä opioidilääkkeistä, joita saa käyttää 1 momentissa tarkoitettuun vieroitus- ja korvaushoitoon. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidon antamisen edellytyksistä ja toteuttamisesta.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

50 §

Kiireellinen hoito

Kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien kiireellinen suun terveydenhuolto, mielenterveyden hoito, päihdehoito ja psykososiaalinen tuki on annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairausten vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan myös päihteiden käytöstä johtuvaa välitöntä vieroitushoidon tarvetta.

50 a §

Terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö

Terveydenhuolto toteuttaa psykososiaalista tukea kiireellisissä tilanteissa yhdessä sosiaalipäivystyksen kanssa. Sosiaalipäivystys vastaa kiireellisissä tilanteissa psykososiaalisen tuen ensivaiheen johtamisesta ja yhteen sovittamisesta.

Mielenterveys- tai päihde- ja riippuvuuspalveluja tarvitsevan potilaan hoidon ja palvelujen jatkuvuus on turvattava osana terveydenhuollon päivystystä ja sosiaalipäivystystä.

50 b §

Psykososiaalinen tuki äkillisissä järkyttävissä tilanteissa

Terveydenhuollon psykososiaalisella tuella äkillisissä järkyttävissä tilanteissa tarkoitetaan akuuttina kriisityönä annettavaa välitöntä tukea yksilölle, perheelle ja yhteisölle sekä tuen yhteensovittamista.

Psykososiaalista tukea äkillisissä järkyttävissä tilanteissa toteutetaan kriisipäivystyksenä ja osana terveydenhuollon muuta toimintaa.

Terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyöstä kiireellisten tilanteiden psykososiaalisen tuen antamisessa säädetään 50 a §:ssä. Sosiaalihuollon psykososiaalisesta tuesta äkillisissä järkyttävissä tilanteissa säädetään sosiaalihuoltolain 29 b §:ssä.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

8 luku

Erinäisiä säännöksiä

70 §

Lapsen huomioon ottaminen aikuisille suunnatuissa palveluissa

Lapsen hoidon ja tuen tarve on selvitettävä ja lapselle on turvattava riittävä hoito ja tuki, kun lapsen vanhempi, huoltaja tai muu lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaava henkilö saa päihde- ja riippuvuus- tai mielenterveyspalveluja tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden aikana hänen kykynsä huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta arvioidaan heikentyneen.

78 b §

Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä hoito huumausainerikoksissa

Rikoslain (39/1889) 50 luvun 7 §:ssä tarkoitetulla sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä hoidolla tarkoitetaan hoitoa, jonka tavoitteena on saada huumausaineen käyttöön tai siihen liittyvään muuhun huumausainerikokseen syyllistyneeksi epäilty tai tekijä lopettamaan huumausaineiden käyttö tai ehkäistä ja hoitaa epäillylle tai tekijälle huumausaineiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja. Hoito tulee antaa tarkoitukseen soveltuvassa toimintayksikössä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua hoitoa antava toimintayksikkö voi luovuttaa potilaan hoitoa koskevia tietoja hänen kirjallisella suostumuksellaan esitutkintaviranomaiselle, syyttäjälle tai tuomioistuimelle.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, missä toimintayksiköissä 1 momentissa tarkoitettua hoitoa voidaan antaa.

78 c §

Työnohjaus

Hyvinvointialueen on järjestettävä toimiva työnohjaus henkilöstölle, joka työskentelee 27 §:ssä tarkoitetuissa mielenterveyden hoitoa tai 28 §:ssä tarkoitetuissa päihde- ja riippuvuus-hoitoa antavissa yksiköissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 78 c § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2023.

Laki

terveydenhuoltolain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään terveydenhuoltolakiin (1326/2010) väliaikaisesti uusi 78 c § seuraavasti:

78 c §

Työnohjaus

Hyvinvointialueen on järjestettävä toimiva työnohjaus henkilöstölle, joka työskentelee 27 §:ssä tarkoitetuissa mielenterveyden hoitoa antavissa yksiköissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____ ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2023.

Laki

mielenterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan mielenterveyslain (1116/1990) 1, 4 ja 5 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 § osaksi laissa 583/2022 ja 5 § laissa 583/2022,

muutetaan 2 § sekä 3 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 583/2022, sekä *lisätään* lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

2 §

Ohjaus ja valvonta

Aluehallintovirasto valvoo valtion mielisairaaloiden järjestämisen ja tuottaman terveyden- ja sairaanhoidon lainmukaisuutta.

Aluehallintoviraston on valvonnassaan erityisesti valvottava 4 a luvussa tarkoitettujen itsemääräämisoikeuden rajoitusten käyttöä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi valtion mielisairaaloiden ohjauksessa ja valvonnassa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo valtion mielisairaaloita erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

- 1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

- 2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;
 - 3) asiat, jotka liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan; sekä
 - 4) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tarkemmasta työnsuunnittelusta ohjauksessa ja valvonnassa voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tahdosta riippumattoman hoidon järjestäminen

Hyvinvointialueen tulee huolehtia alueellaan tämän lain mukaisen tahdosta riippumattoman hoidon järjestämisestä osana erikoissairaanhoidtoa. Erikoissairaanhoidosta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010).

— — — — —

6 a §

Opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoito opioidilääkkeillä

Valtion mielisairaalassa voidaan antaa opioidiriippuvaiselle potilaalle vieroitus- tai korvaushoitoa opioidilääkkeillä. Valtion mielisairaalassa tulee olla tällaisen hoidon antamiseen perehtynyt hoidosta vastaava lääkäri ja toiminnan edellyttämä muu henkilökunta sekä soveltuvat tilat. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään niistä opioidilääkkeistä, joita saa käyttää opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoitoon. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidon antamisen edellytyksistä ja toteuttamisesta valtion mielisairaalassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

päihdehuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan päihdehuoltolain (41/1986) 1 ja 5—9 §, 10 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 12 ja 13 § sekä 14 §:n 2 momentti ja 18 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 814/2000 ja 12 § laeissa 814/2000 ja 1308/2014 sekä 13 ja 18 § laissa 1542/2009, sekä
muutetaan 3 ja 4 §, 14 §:n otsikko, 15 §, 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 20 §, 21 §:n 1 momentti, 22 ja 23 § sekä 28 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 § laissa 1721/2009, 20 § ja 21 §:n 1 momentti laissa 1542/2009 sekä 28 §:n 2 momentti laissa 280/2002, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

3 §

Tahdosta riippumaton hoito päihteiden käytön vuoksi

Hyvinvointialueen tulee huolehtia alueellaan tässä laissa tarkoitetun tahdosta riippumattoman hoidon järjestämisestä osana perusterveydenhuoltoa ja erikoissairaanhoidtoa. Perusterveydenhuollosta ja erikoissairaanhoidosta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010).

4 §

Suhde muihin lakeihin

Hyvinvointialueen tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia (612/2021) sekä hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia (617/2021).

14 §

Asianosaisen kuuleminen

15 §

Päätöksen täytäntöönpano

Tässä luvussa tarkoitettua hoitoa koskeva päätös on pantava täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

Jollei 11 §:ssä tarkoitettua enintään viiden vuorokauden hoitoa koskevaa päätöstä ole voitu panna täytäntöön vuorokauden kuluessa päätöksen tekemisestä, päätös raukeaa.

16 §

Hoidon järjestäminen

Palveluja annettaessa asiakasta on tarvittaessa autettava ratkaisemaan myös toimeentuloon, asumiseen ja työhön liittyviä ongelmiaan. Asiakkaalle on annettava tarvittavaa tukea myös tässä luvussa tarkoitetun hoidon jälkeen.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

17 §

Hoidon lopettaminen

Henkilön tahdosta riippumatta toteutettava hoito on lopetettava heti, kun 10 ja 11 §:n mukaisia hoidon edellytyksiä ei enää ole.

20 §

Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen

Päätökseen, joka koskee henkilön määräämistä 11 §:n mukaisesti hoitoon tahdostaan riippumatta, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista.

21 §

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Muutoksenhausta hallinto-oikeuden antamaan päätökseen, joka koskee henkilön määräämistä hoitoon tahdostaan riippumatta, säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

22 §

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

Kun muutosta on haettu, muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

23 §

Käsittelyn kiireellisyys

Tässä laissa tarkoitetut henkilön tahdosta riippumatta toteutettavaa hoitoa koskevat muutoksenhakuasiat on käsiteltävä kiireellisinä.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

28 §

Tarkemmat säännökset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella vahvistetaan tässä laissa tarkoitettuja päätöksiä annettaessa käytettävien lomakkeiden kaavat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoidosta eräillä lääkkeillä annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus (33/2008) jää voimaan myös siltä osin kuin se on annettu tällä lailla muutetun 28 §:n 2 momentin nojalla.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 2 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain (566/2005) 18 §:n 1 momentin 5 kohta ja 4 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 18 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 679/2014 ja 18 §:n 4 momentti laissa 930/2011, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 561/2022, uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Mitä 18 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa säädetään oikeudesta kuntoutusrahaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) tai terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella annetun kuntoutuksen ajalta, koskee vastaavasti myös oikeutta kuntoutusrahaan Ahvenanmaan maakunnan tai Ahvenanmaan maakunnan kunnan päihdehuoltolain (41/1986) perusteella antaman kuntoutuksen ajalta.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

18 §

Kuntoutusraha lakisääteisen kuntoutuksen ajalta

Kuntoutusrahaan on oikeus, jos kuntoutus on tarpeellista kuntoutujan työelämässä pysymiseksi, työelämään palaamiseksi tai työelämään pääsemiseksi ja kuntoutusta annetaan seuraavan lain tai lainkohdan perusteella:

5) lastensuojelulaki (417/2007) tai kehitysvammaisten erityishuollosta annettu laki (519/1977) perhekuntoutuksen osalta taikka sosiaalihuoltolaki tai terveydenhuoltolaki päihteisiin tai riippuvuuksiin liittyvän perhekuntoutuksen osalta.

Sosiaalihuoltolain perusteella päihde- ja riippuvuustyönä tai terveydenhuoltolain perusteella päihde- ja riippuvuushoitona annetun yksilökohtaisen laitospalvelun kuntoutuksen osalta voidaan myöntää kuntoutusrahaa jäljempänä mainituilla edellytyksillä. Kuntoutusrahaa myönnetään edellyttäen, että kuntoutus perustuu sosiaalihuoltolain perusteella laadittuun asiakassuunnitelmaan tai terveydenhuoltolain perusteella laadittuun kuntoutussuunnitelmaan, josta on käytävä ilmi, miten kuntoutuksella pyritään vaikuttamaan päihteistä tai riippuvuuksista aiheutuviin työ- ja ansiokykyongelmiin siten, että kuntoutus edistää vakuutetun työelämään tuloa, työelämässä pysymistä tai sinne palaamista. Päätös tässä momentissa tarkoitettua yksilökohtaisen kuntoutuksen ajalta maksettavasta kuntoutusrahasta tehdään enintään 75 arkipäiväksi kerrallaan. Uuden päätöksen tekeminen edellyttää aina uutta asiakassuunnitelmaa tai kuntoutussuunnitelmaa. Kuntoutusrahan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että kuntoutus toteutetaan Kansaneläkelaitoksen hyväksymässä kuntoutuslaitoksessa. Tässä momentissa tarkoitettuja kuntoutuspalveluja antavalla kuntoutuslaitoksella tulee olla yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 4 §:ssä tarkoitettu lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseen tai yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) 7 §:ssä tarkoitettu lupa ympärivuorokautiseen sosiaalipalvelujen antamiseen. Lisäksi kuntoutuslaitoksella tulee olla tässä momentissa tarkoitettua kuntoutuksen kannalta asianmukaiset tilat ja laitteet sekä toiminnan edellyttämä henkilöstö. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä edellytyksistä, joiden on täyttyttävä, jotta kuntoutuslaitos voidaan hyväksyä tässä momentissa tarkoitetuksi kuntoutuslaitokseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 267/2015, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan 1 momentissa tarkoitettuihin asioihin sen lisäksi, mitä niistä säädetään:

- 1) sosiaalihuoltolaissa (1301/2014);
- 2) terveydenhuoltolaissa (1326/2010);
- 3) omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005);
- 4) perhehoitolaissa (263/2015);
- 5) vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987);
- 6) kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977);
- 7) sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000);
- 8) potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992);
- 9) yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011);
- 10) yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain (1379/2010) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

1 §

Lain soveltamisala

Valtion koulukodeissa annetaan kasvatusta, hoitoa ja perusopetusta ja siihen liittyvää muuta opetusta sellaisille lastensuojelulain (417/2007) perusteella sijais- tai jälkihuoltoon sijoitetuille lapsille ja nuorille, joita ei voida tarkoituksenmukaisesti kasvattaa ja hoitaa muussa lastensuojeluyksikössä ja jotka eivät sairautensa vuoksi tarvitse muualla annettavaa hoitoa. Valtion koulukodeissa voidaan antaa myös sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) tai terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettuja mielenterveyspalveluja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

huumausainelain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huumausainelain (373/2008) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 524/2015, seuraavasti:

4 §

Muut lait

Huumausaineiden käytön ehkäisystä säädetään ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetussa laissa (523/2015). Huumausaineiden käyttäjille suunnatuista sosiaalipalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) ja terveyden- ja sairaanhoidosta terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja päihdehuoltolaissa (41/1986).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin (1635/2015) uusi 16 a § seuraavasti:

16 a §

Opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoito opioidilääkkeillä

Vankiterveydenhuollon yksikön järjestämissä terveystalveissa ja sen tiloissa voidaan antaa opioidiriippuvaiselle potilaalle vieroitus- tai korvaushoitona opioidilääkkeitä. Vankiterveydenhuollon yksikössä tulee olla tällaisen hoidon antamiseen perehtynyt hoidosta vastaava lääkäri ja toiminnan edellyttämä muu henkilökunta sekä soveltuvat tilat. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään niistä opioidilääkkeistä, joita saa käyttää opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoitoon. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidon antamisen edellytyksistä ja toteuttamisesta Vankiterveydenhuollon yksikössä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

siviilipalveluslain 93 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 93 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 940/2013, seuraavasti:

93 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavat tiedot:

4) terveyskeskukselta, sairaalalta tai muulta mielenterveyspalveluja antavalta taholta tiedot mielenterveyslaissa (1116/1990), sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) tai terveydenhuoltolaissa

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

(1326/2010) tarkoitettujen mielenterveyspalvelujen antamisesta siviilipalvelusvelvolliselle, jos niillä on merkitystä palveluskelpoisuuden tai palveluksen järjestämisen kannalta;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain (332/2019) 35 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

35 §

Oikeus saada terveyttä koskevia tietoja

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, rekisterinpitäjällä sekä asevelvollisen tai naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuneen, palveluksessa olevan tai palveluksen suorittaneen terveydentilaa kutsuntaa edeltävässä terveystarkastuksessa, kutsunnassa tai palveluksen aikana tarkastavalla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus saada palveluskelpoisuuden määrittämistä, palvelusturvallisuuden ylläpitämistä sekä potilaan tutkimuksen ja hoidon järjestämistä varten salassapitosäännösten estämättä välttämättömiä tietoja seuraavasti:

— — — — —

3) terveyskeskukselta, sairaalalta tai muulta mielenterveyspalveluja antavalta taholta tietoja mielenterveyslaissa (1116/1990), sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) tai terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettujen mielenterveyspalvelujen antamisesta asevelvolliselle ja naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuneelle.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 4 §:n 1 ja 7 kohta sekä 5 §:n 7 ja 8 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 kohta laissa 791/2022, 5 §:n 7 kohta laissa 468/2015 ja 5 §:n 8 kohta laissa 367/1996, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 367/1996, 654/2010, 1329/2010, 468/2015 ja 1201/2020 uusi 9 kohta seuraavasti:

4 §

Maksuttomat sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluista ovat maksuttomia:

1) sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sosiaalityö, 2 kohdassa tarkoitettu sosiaaliohjaus, 3 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen kuntoutus, 4 kohdassa tarkoitettu perhetyö, 16 kohdassa tarkoitettu päiväkeskuspalvelu päihdetyön erityisenä palveluna, 19 kohdassa tarkoitettu kasvatus- ja perheneuvonta, 20 kohdassa tarkoitettu lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta ja mainitun lain 27 §:ssä tarkoitettut tuetut tapaamiset ja valvotut vaihdot sekä sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d ja 27 e §:ssä tarkoitettut vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta;

7) sosiaalihuoltolain 24 a §:ssä tarkoitettut erityisesti päihteiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen kohdennetut avopalvelut lukuun ottamatta asumispalveluja;

5 §

Maksuttomat terveyspalvelut

Terveydenhuollon palveluista ovat maksuttomia:

7) terveydenhuoltolain 29 §:ssä tarkoitetun lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet sekä niiden sovitus, tarpeellinen uusiminen ja huolto paitsi silloin, kun apuvälineen tarve aiheutuu työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilasvammalain (404/1948), liikennevakuutuslain (460/2016), potilasvakuutuslain (948/2019) tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta vahingosta tai ammattitaudista;

8) lääkärin määräämä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuva sisäänkirjoitetun potilaan kuljetus terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen tai kotihoitoon; sekä

9) terveydenhuoltolain 28 §:ssä tarkoitettu hoito silloin, kun se annetaan päihde- ja riippuvuushoidon yksiköissä avohoitona.

Eduskunnan vastaus EV 169/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 25.11.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri